

Estudi de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

RESUM EXECUTIU

The background of the entire page is a repeating pattern of Salvador Dalí's famous painting 'The Persistence of Memory', showing melting pocket watches. The pattern is rendered in a dark red color against a lighter red background.

Estudi de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

RESUM EXECUTIU

MODEST FLUVIÀ FONT • MIQUEL CARRERAS SIMÓ • RICARD RIGALL I TORRENT

Girona, maig de 2006

Estudi de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

RESUM EXECUTIU

MODEST FLUVIÀ FONT • MIQUEL CARRERAS SIMÓ • RICARD RIGALL I TORRENT

Girona, maig de 2006

Càlcul de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí per l'any 2005

Volum d'activitat econòmica generada
(import de les transaccions econòmiques originades per
l'activitat
de la Fundació)
119 milions €

Generació de Producte Interior Brut
(valor de la renda generada per l'activitat de la Fundació)
54 milions €

Impacte sobre l'ocupació
(llocs de treball generats per l'activitat de la Fundació)
1.252 llocs de treball.

Autors

Aquest estudi s'ha dut a terme en el marc del conveni de col·laboració entre la Fundació Gala-Salvador Dalí i la Universitat de Girona (Departament d'Economia).

Els autors són:

MODEST FLUVIÀ FONT

Doctor en Economia i Catedràtic a la Universitat de Girona

MIQUEL CARRERAS SIMÓ

Doctor en Economia i Professor Titular a la Universitat de Girona

RICARD RIGALL I TORRENT

Doctor en Economia i Professor Associat a la Universitat de Girona

Índex

1. Introducció.
2. La metodologia dels estudis d'impacte.
3. Fonts informatives.
4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí.

I. Introducció

La Fundació Gala-Dalí és la primera institució privada de l'Estat Espanyol en nombre de visitants a museus de belles arts i la tercera si es tenen també en compte els museus de titularitat pública, només pel darrere del Museo Nacional del Prado i del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía.

Durant l'any 2005, els centres de la Fundació Gala-Salvador Dalí van rebre un total d'1.208.726 visitants, 837.851 dels quals el Teatre-Museu Dalí. L'afluència de visitants manté una trajectòria sostinguda de creixement a una taxa anual a l'entorn del 5%, amb la notable excepció de l'any 2004, on el creixement fou molt superior.

TAULA 1:
Nombre de visitants i tipus de titularitat dels principals museus de belles arts a Espanya. Any 2005

	NOMBRE DE VISITANTS	TITULARITAT
Museo Nacional del Prado	1.996.496	Pública
Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía	1.590.099	Pública
Fundació Gala- Salvador Dalí	1.208.726	Privada
Museu Picasso	1.074.060	Pública
Museo Guggenheim Bilbao	965.082	Privada
Museu Nacional d'Art de Catalunya	769.914	Pública
Museo Thyssen-Bornemisza	643.784	Privada
Fundació Joan Miró	495.880	Privada
Institut Valencià d'Art Modern	275.761	Pública
Museo de Bellas Artes San Pio V	145.789	Pública
Museo de Bellas Artes de Bilbao	142.067	Privada
Museo Artium	92.000	Pública
Museo Chillida-Leku	83.200	Privada
Museo Nacional de Escultura. Valladolid	80.166	Pública
Centro Gallego de Arte Contemporáneo	72.681	Pública
Fundació Antoni Tàpies	62.132	Privada
Museo de Bellas Artes de Asturias	57.066	Pública
Museo de Arte Abstracto Español. Cuenca	39.542	Privada
Fundación Lázaro Galiano	30.000	Privada

Font: Pàgines web dels museus, Estadística 2005 (Museus i Col·leccions obertes al públic) de la Generalitat de Catalunya i Consumer.es (Eroski), Museos de Bellas Artes a Examen

A l'entorn del 70% dels visitants són estrangers, sobretot europeus (la meitat dels visitants). La franja d'edat majoritària dels visitants és de 26 a 40 anys i principalment viatgen en família. Quant a règim d'estada, majoritàriament s'allotgen a la Costa Brava i en un establiment hotel·ler. Una majoria molt significativa dels visitants aprofita la visita als diferents museus Dalí per conèixer el nucli urbà. Així, una mica més del 60% dels visitants al Teatre-Museu visiten Figueres, més del 80% dels visitants a la Casa-Museu Castell Gala Dalí visiten Púbol i pràcticament el total de visitants de la Casa-Museu Salvador Dalí aprofiten per visitar també Cadaqués.

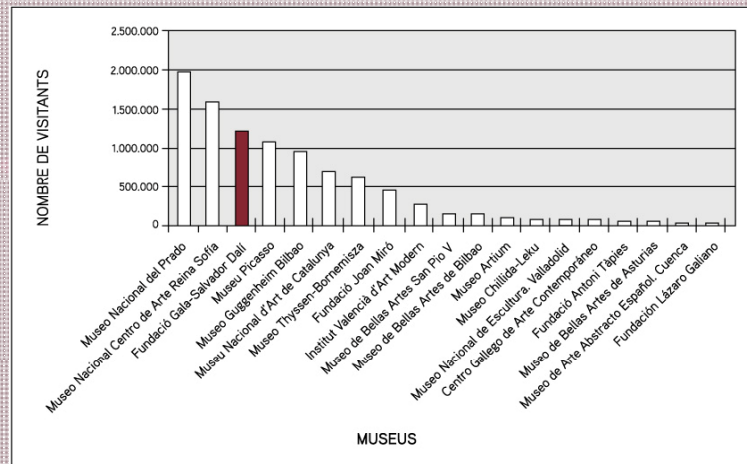

I. Introducció

L'oferta cultural de la Fundació és molt ben valorada pels visitants. La immensa majoria (un 98,2% pel 2005) valoren bé o molt bé la visita al Teatre-Museu Dalí de Figueres.

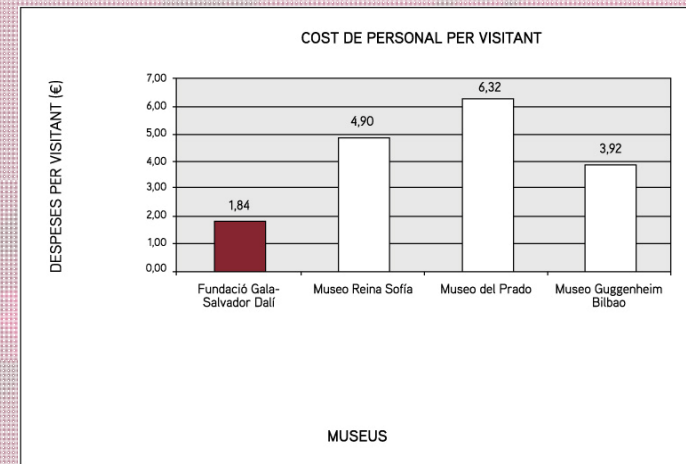
Des del punt de vista dels registres comptables, la Fundació Gala-Salvador Dalí destaca entre les institucions museïstiques en dos aspectes principals: és la institució amb menys ajudes públiques per visitant, d'una banda, i la que té menys despeses totals per visitant (i despeses de personal, en particular), d'una altra.

GRÀFIC 1: Nombre de visitants dels principals museus de belles arts a Espanya. Any 2005

Font: Pàgines web dels museus. Estadística 2005 (Museus i Col·leccions obertes al públic) de la Generalitat de Catalunya i Consumer.es (Eroski). Museos de Bellas Artes a Examen.

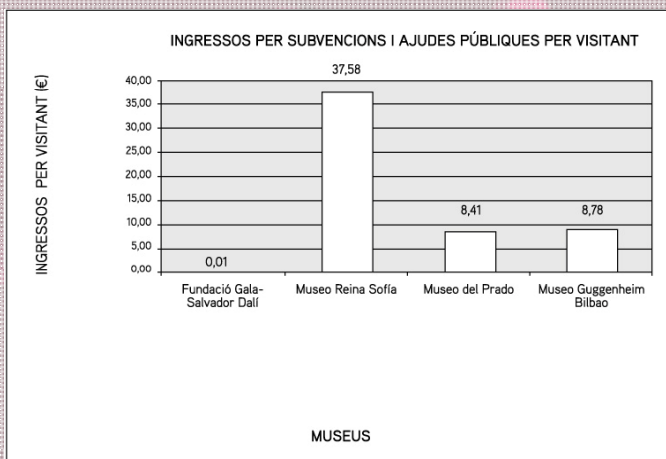
GRÀFIC 2: Cost de personal per visitant a museus de belles arts a Espanya. Any 2004

Font: Memòries dels museus

I. Introducció

GRÀFIC 3: Ajudes públiques per visitant a diferents museus de belles arts a Espanya. Any 2004

TAULA 2: Perfil dels visitants del Teatre-Museu Dalí 2005 (característiques més freqüents)

	Lloc d'allotjament	Tipus d'allotjament	Mitjà de transport	Visita també Figueres	Grup de Viatge	Durada de la visita	Valoració	
Conjunt dels visitants	Costa Brava	Hotel	Cotxe propi	Sí	Familiars	1h-1,30h	Molt bé o bé	
Per procedència	Catalunya	De pas						
	Espanya (excepte Catalunya)	Costa Brava	Hotel	Cotxe propi	Sí	Familiars	1h-1,30h	Molt bé o bé
	França							
	Alemanya							
	Resta Europa							
Amèrica	Barcelona		Transport públic					
Resta Món			Altres	No	Familiars / grup organitzat			
Per trams d'edat	25 o menys	Barcelona		Transport públic, Cotxe propi		Amics i altres		
	26-40	Costa Brava	Hotel	Cotxe propi	Sí	Familiars	1h-1,30h	Molt bé o bé
	41-65							
	66 o més							

Font: Memòries dels museus

2. La metodologia dels estudis d'impacte

Els estudis sobre l'impacte econòmic de museus i, en general, d'esdeveniments i institucions culturals són ara ja força abundants, especialment als Estats Units i als països de tradició anglosaxona. La proliferació d'estudis mostra un cert canvi de concepció. Ja no es tracta únicament d'un procés unidireccional que va de l'economia a la cultura -l'aportació de recursos econòmics al foment de la cultura-, sinó també del procés contrari: la contribució dels esdeveniments i les institucions culturals a l'activitat econòmica d'una zona, sigui en la producció, la renda, els llocs de treball, el creixement econòmic o la recaptació fiscal. El conjunt d'activitats econòmiques originades directament o indirectament per la cultura és el que, de fet, es vol estimar i quantificar en els estudis d'impacte econòmic.

Els estudis d'impacte econòmic existents són de molt diferent qualitat, de manera que mereixen un judici molt dispar. Aquest estudi replica per les dades de la Fundació el que és la metodologia més sòlida i contrastada i les pràctiques i convencions més prudentes. És precisament l'existència de crítiques raonades a alguns estudis concrets i a la interpretació i ús que d'ells se'n fa, el que ha portat a extreure les precaucions.

Els estudis d'impacte econòmic solen basar-se en dues possibles metodologies: els models de base d'exportació i els models input-output. Tots dos es basen en la seqüència "despesa-producció-renda": la despesa cultural incentiva la producció local i aquesta producció genera renda, a més, òbviament, d'ocupació i ingressos fiscals. En aquest estudi utilitzem una combinació de les dues metodologies.

Convé distingir el que són estudis d'impacte econòmic –com aquest- del que seria una anàlisi cost-benefici. L'objectiu dels primers és estimar el conjunt d'activitat econòmica generada directament o indirectament per la institució cultural. Una anàlisi cost-benefici social vol determinar l'efecte net sobre el benestar social, considerant totes les vies a través de les quals la cultura afecta el benestar, generin o no una activitat econòmica explícita, és a dir, comportin o no transaccions de mercat. Per exemple, els aspectes de la cultura relacionats amb la formació, l'enriquiment personal o social, la contribució a la creativitat, la projecció social i demés efectes que no generen una despesa explícita queden exclosos dels estudis d'impacte, però són considerats en una anàlisi cost-benefici.

Dos aspectes són especialment crítics en els estudis d'impacte. Primer, la selecció de l'àmbit territorial d'incidència, això és, els límits del que cal entendre per "economia local". Hi ha dos indicadors bàsics a estudiar: els fluxos de béns i serveis, especialment els fluxos comercials, i els fluxos laborals, la mobilitat 'in' i 'out' dels treballadors. En base a això, s'ha considerat com a àrea d'influència tot l'Alt Empordà.

En segon lloc, la lògica de l'estudi d'impacte econòmic d'una institució ja existent ha de ser la següent: cal determinar quina és la diferència entre l'activitat econòmica de l'àrea amb presència de la institució de la que seria sense ella. No sembla fàcil determinar-ho, per que es tracta d'un exercici hipotètic. Tanmateix, això mena a considerar merament el que pot anomenar-se "despesa impacte", és a dir, la despesa ex-novo, la que no es faria sense l'existència de la institució considerada.

3. Fonts informatives

L'estudi ha utilitzat diferents fonts d'informació, pròpies i externes:

1. PRÒPIES:

- Comptes de la Fundació.
- Memòries anuals de la Fundació.
- Enquesta als visitants dels diferents museus de la Fundació (vegeu més endavant).

2. EXTERNES:

- Estadístiques generals i econòmiques de la zona de referència provinents de: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), Instituto Nacional de Estadística (INE), Anuari Econòmic Comarcal de la Caixa de Catalunya, Anuari Econòmic i Anuari Social de "la Caixa" i la base de dades d'empreses de Dun & Bradstreet.
- Compte Satèl·lit del Turisme a Catalunya (elaborat per l'Observatori de Turisme de Catalunya).
- Enquestes de despesa turística elaborades per l'Instituto de Estudios Turísticos: Movimientos Turísticos en Frontera (Frontur), Encuesta de Gasto Turístico (Egatur) i Movimientos Turísticos de los Españoles (Familitur).

Les enquestes als visitants dels diferents museus de la Fundació (unes 4.350 enquestes per l'any 2005), introduïdes i analitzades una a una, permeten determinar el perfil dels visitants i les pautes d'allotjament i de mobilitat. Tot això és clau per estudiar les pautes de despesa i, al capdavant, l'impacte econòmic.

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

Els efectes considerats en el càlcul de l'impacte econòmic de l'activitat de la Fundació són els següents:

Efectes Directes: corresponen als efectes econòmics directament generats per la compra i lloguer dels recursos (productes, serveis, treball, etc.) que són utilitzats en l'activitat cultural. Mesuren la incidència directa que tenen les despeses realitzades per la Fundació sobre l'economia de l'àrea de referència en el decurs d'un període determinat. Aquestes despeses tenen el seu origen en l'adquisició i lloguer dels factors utilitzats per aquesta institució en la provisió de serveis culturals.

Efectes Vinculats o Complementaris: Demanda generada pels visitants culturals i que no és imputable directament al consum cultural. Corresponen a les despeses que realitzen els visitants dels diferents museus de la Fundació Gala-Salvador Dalí en l'àrea geogràfica de referència i durant un període determinat com a conseqüència del consum del servei cultural. Aquestes despeses no estan directament relacionades amb el consum del servei cultural, però en cas que aquest consum no s'hagués produït tampoc no s'haurien efectuat en el territori (despeses de restauració, transport, allotjament, compres, etc.).

Efectes Indirectes: Totes aquelles repercussions econòmiques que els efectes directes i vinculats tenen en el sistema econòmic. Aquest tipus d'impacte es correspon amb els efectes multiplicadors que les activitats directament i indirecta lligades al consum del servei cultural generen en el territori.

La metodologia input-output ignora els efectes addicionals que els increments en la renda tenen subseqüentment i dinàmicament sobre la demanda final (anomenats pròpiament efectes induïts per diferenciar-los dels efectes multiplicadors que corresponen únicament al impacte inicial d'un increment en la demanda final, els quals reben el nom d'efectes indirectes).

En el cas de la Fundació Gala-Salvador Dalí, els efectes són els següents.

EFFECTES DIRECTES

(Recull l'impacte de la pròpia activitat de la Fundació, sense tenir en compte la despesa dels visitants).

De l'estudi dels comptes econòmics de la Fundació s'obté que la despesa generadora d'impacte econòmic en el territori local és 6.448.800 € per l'any 2004 i 6.458.760 € per l'any 2005.

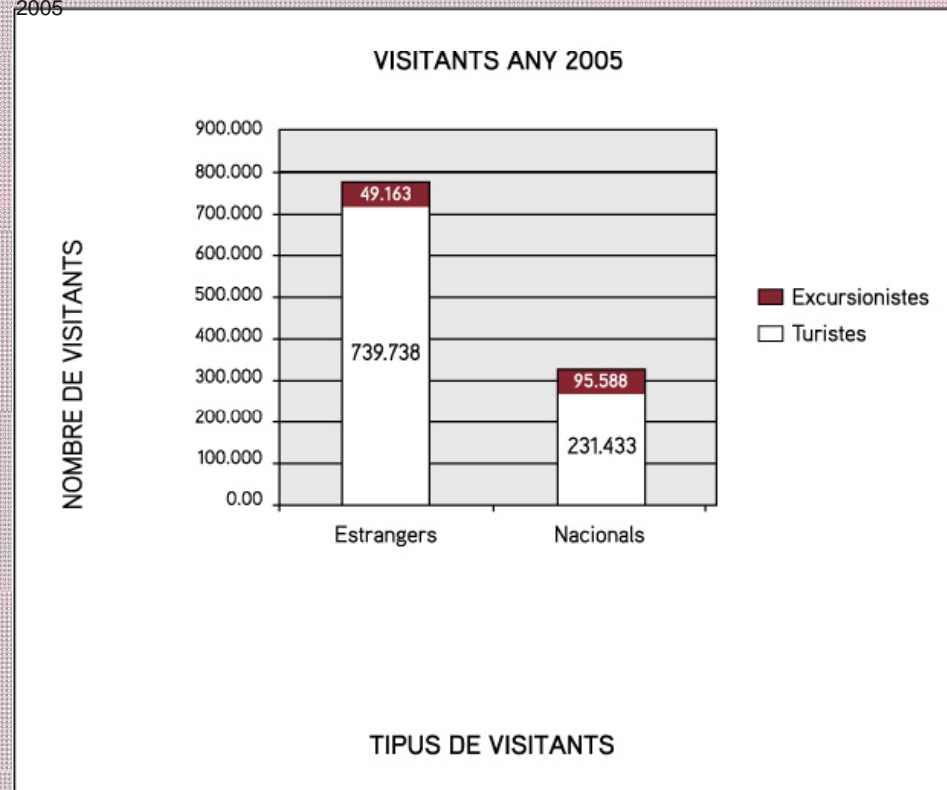
EFFECTES VINCULATS

(Derivats de la despesa dels visitants).

La present estimació dels efectes vinculats de la Fundació Gala-Salvador Dalí utilitza dades provinents de la Memòria de la Fundació (2004 i 2005), de les enquestes Frontur, Egatur i Familiar corresponents a l'any 2004 per caracteritzar el perfil dels visitants als museus i, especialment, de l'explotació individual de les enquestes 2005 als visitants del Museu Dalí de Figueres.

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

GRÀFIC 4: Descomposició dels visitants dels museus de la Fundació Gala-Salvador Dalí. Any 2005

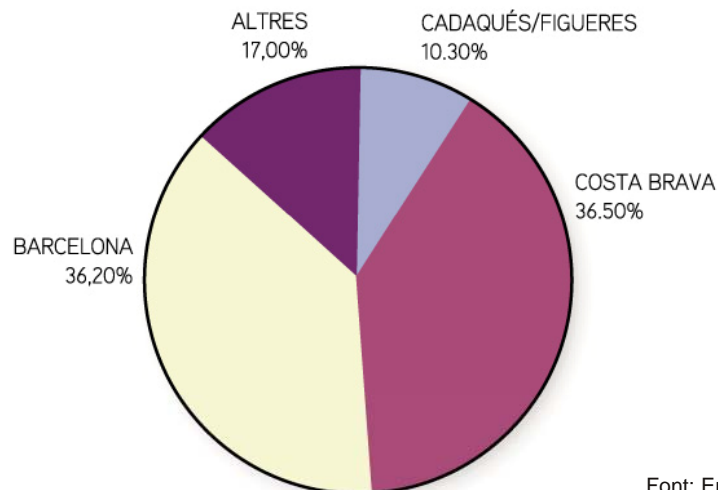
Nota: Per "excursionista" s'entén aquell visitant que no pernocta i per "turista" el visitant que pernocta.
Font: Enquestes als visitants

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

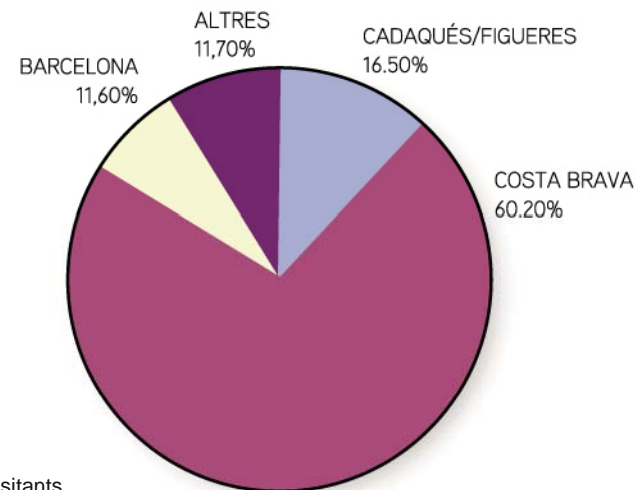
De l'anàlisi de les enquestes als visitants es despren que els turistes nacionals s'allotgen majoritàriament (més del 75%) a les comarques gironines (Cadaqués, Figueres, Girona i Costa Brava), cosa que fan una mica menys de la meitat dels visitants-turistes estrangers que, per contra, tendeixen a allotjar-se més a Barcelona. Tant uns com altres, però, s'allotgen majoritàriament en establiments comercials, especialment en hotels.

GRÀFIC 5: Lloc d'allotjament dels visitants dels museus de la Fundació Gala-Salvador Dalí. Any 2005

Lloc d'allotjament dels turistes estrangers

Lloc d'allotjament dels turistes nacionals

Font: Enquestes als visitants

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

El càlcul de la despesa efectuada pels visitants dels museus Dalí utilitza la informació que proporcionen les enquestes als visitants, especialment pel que fa al perfil socioeconòmic i al lloc i tipus d'allotjament. Una vegada estimada la distribució del tipus i perfil del visitant, s'utilitzen les estimacions de despesa fetes per l'Institut de Estudios Turísticos, sens dubte les més sòlides i homologables que existeixen a l'Estat Espanyol. L'anàlisi té els contrastos i els mecanismes de comprovació convenients i les hipòtesis que en algun punt s'han d'introduir per cobrir algun buit informatiu són sempre prudents. Els resultats es presenten a la Taula 3.

TAULA 3: Efectes Vinculats de l'activitat dels Museus Dalí l'any 2005

	Nombre	Desp.Total (€)
VISITANTS ESTRANGERS	788.901	
Turistes que pernocten a les Comarques Gironines	346.197	
En allotjament de pagament	310.192	31.182.498
En allotjament de no pagament	36.005	1.782.248
Turistes que pernocten fora de les Comarques Gironines	393.541	23.189.723
Excursionistes	49.163	3.293.921
VISITANTS NACIONALS	327.021	
Turistes que pernocten a les Comarques Gironines	177.509	
En allotjament de pagament	158.516	8.543.997
En allotjament de no pagament	18.993	657.168
Turistes que pernocten fora de les Comarques Gironines	53.924	1.865.770
Excursionistes	95.588	3.307.345
TOTAL EFECTES VINCULATS	73.822.670	

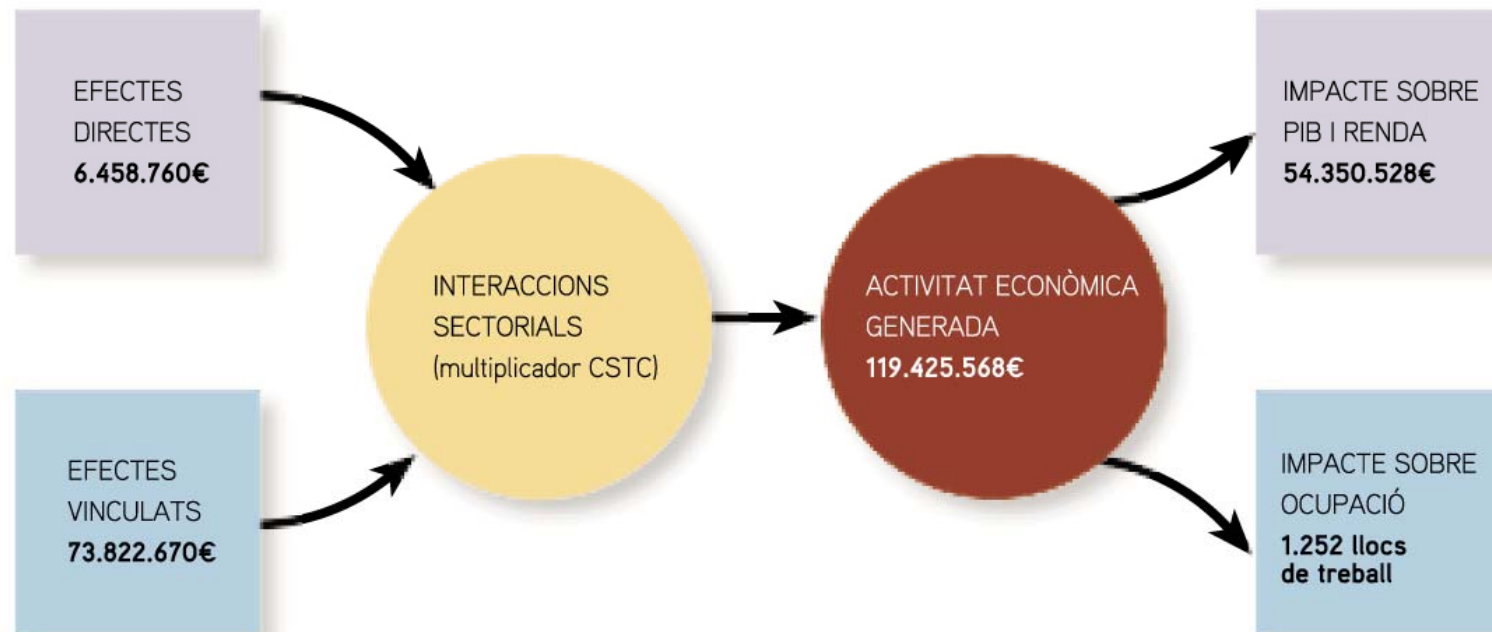
Font: Enquestes als Visitants del Museu Dalí (2005), Memòria de la Fundació Gala-Salvador Dalí (2005), Egatur i Familitur (2004).

Per quantificar els efectes totals de les activitats de la Fundació s'utilitza el multiplicador estimat en el Compte Satèl·lit del Turisme de Catalunya (CSTC) de l'any 2005, que és 1,49 (dades publicades el gener de 2006). La utilització de diferents criteris, procediments i fonts informatives no canvia de manera significativa el valor del multiplicador (així, per exemple, el multiplicador de la producció de l'economia catalana obtingut a partir de la Taula input-Output de 2001 és de 1,46). Per calcular l'impacte econòmic en termes de Valor Afegit Brut (VAB) i de generació d'ocupació s'han utilitzat els multiplicadors del VAB i del treball obtinguts de la matriu inversa corresponent a la Taula Input-Output de l'economia catalana del 2001.

El resultat es presenta a l'esquema següent:

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

4. Quantificació de l'impacte econòmic de la Fundació Gala-Salvador Dalí

Utilitzant la informació elaborada pel CSTC i la matriu input-output de l'economia catalana de l'any 2001, podem sectorialitzar l'efecte total, fent una estimació de quina part de l'impacte total recau en cadascuna de les diferents branques d'activitat. Per fer aquesta anàlisi diferenciarem entre la distribució sectorial de l'efecte total de les despeses vinculades, que donada la seva naturalesa de despesa turística suposarem que segueix la pauta de distribució estimada per la CSTC, i la distribució sectorial de l'efecte total de les despeses directes, que suposarem que segueix la mateixa distribució que la composició sectorial de la demanda final en la taula input-output catalana del 2001.

Taula 4: Estimació de la distribució sectorial dels Efectes Totals (€)

	2005
Restauració	28.626.315
Indústries alimentàries, elaboració de begudes i tabac	12.284.736
Transport	11.125.448
Indústries tèxtils	9.166.786
Servei d'allotjament	8.554.227
Comerç i reparacions	6.235.340
Serveis empresarials	5.446.477
Serveis immobiliaris	4.171.752
Activitats recreatives, culturals i esportives	3.191.164
Mediació financera	2.653.455
Agències de viatjes i operadors turístics	168.144
Altres indústries	13.226.900
Agricultura, ramaderia i pesca	3.292.984
Altres	11.281.838

Font: Elaboració pròpia a partir del Compte Satèl·lit del Turisme de Catalunya, 2005 i de la taula input-output de l'economia catalana, 2001 (Idescat).

[ÍNDEX](#)

[INICI](#)

